

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XIII. Vt lite pendente nihil innovetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

tentiam perveniri, non esse perpetuum. Nam si forte de morte testium timeatur, vel absentia diuturna, cum civiliter est agendum, ne veritas occultetur, & probationis copia fortuitis casibus subtrahatur, senes, & valetudinari, & alii testes de quibus ex probabili causa timeatur, etiam sine non contestata sunt admittendi, seu pars conventa sit contumax, seu sine dolo sit absens, ut conveniri non possit.

Quis testes examinari ad perpetuam rei memoriam, debet intra annum vel convenire adversarium, vel examen denunciare. h. d.

Debet a tamen actor intra annum, ex quo facultas sibi data fuerit, adversarium convenire, aut saltem huiusmodi testimonium eidem denunciare, alioquin attestations sic recepta non valdebut, ne forte hoc procurratur in fraudem, ut scilicet processu temporis exceptiones legitimae ad repellendum testes, vel alia, locum habere non possint.

Nota ex isto s. bonam regulam ad cognoscendum, quando non est necessaria liti contestatio. h. d.

Ut b & alii casus, in quibus absque liti contestatione legitime possunt testes produci, & lis sententia terminari: quos tam ex his, quae supra de contumacia diximus, quam etiam ex aliis locis cognoscere licebit. Et generaliter, ubique libellus non exigitur, aut jus agendi contra certam personam non dirigitur, liti contestatio non est necessaria.

DE IURAMENTO CALVMNIAE. TITVLVS XII.

Attrochansi subire iuramentum calumniae, cadit ab actione, & non habetur pro confessio. h. d.

Sed ut veritate pravata iudicia expediantur, institutum est, ut litigatores in exordio litis de calumnia vitanda iurare debeant. Quod iuramentum si quis praestare recusaverit e, actor quidem ab instituta cadet actione, & pro confessio reus habendus erit.

In causa sua Ecclesia clericus non cogitur iurare de calumnia, sed eius in propriis: quo casu iurat propositis tantum scripturis, non tactis. h. d.

In hac tamen parte quibusdam casibus clericis iura perpererunt. Venerunt d enim, ne dum propterea Ecclesiae causa peragitur, in conspectu illorum praetatis huiusmodi subire iurandum cogantur, licet in propriis causis huiusmodi privilegio minime gaudere noscantur. Sed & quo casu hoc iuramentum subire vel permittuntur praetati, vel iubentur, non tactis e, sed tantum propositis scripturis id implebitur.

Notae etiam in causis spiritualibus iuratur de calumnia. h. d.

In causis spiritualibus olim de calumnia minime iuramentum compertum est, novissime sancitum est f, ut in eis id eodem ceteris constitutum est, observari debeat.

Non tantum principales, verum etiam procuratores g, & syndici h, huiusmodi iuramentum suscipere debent, a dominis instructi fuerint: aut post hoc praestitum iuramentum deputati fuerint: nec enim illud intra certa iudicii tempora enarratum reperitur, sed r potest in iudex exigere, quoties expedire viderit.

De calumnia iuratur etiam in causa appellationis. h. d.

Praeterea k, quanquam in prima instantia partes iuraverint, non tamen propterea in causa appellationis huiusmodi iuramentum declinare poterunt, cum rur-

sus, & de calumnia vitanda, & dicenda veritate iurare partes sint compellendae.

Iuramenti de calumnia omisso non vitat processum. h. d.

Illud postremo admonendi sumus, quod propter omissionem a tacite in tota causa calumniae iuramentum, iudicialis processus alias factus legitime, nec est nullus, nec ob eam causam venit annullandus: cum huiusmodi iuramenta praestari de substantia ordinis iudicarii non existat.

VT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR. TITVLVS XIII.

Lite pendente nihil innovandum: Et si tuo pendere dicitur, cum citatio legitima pervenit ad partem citatam, aut per eam factum est, quo minus perveniret. h. d.

Instituta ergo lite, & solennibus praestitis satisfationibus, & calumnia iuramento exhibito, ad probationes, & merita causae descendendum erit, & interim pendente lite nihil innovari poterit. Lis b autem pendere hoc respectu tunc dicitur, non modo cum lis contestata fuerit, verum etiam postquam a iudice competenti citatio manavit, & ad partem citatam pervenerit, vel per eam factum est, quo minus ad ejus notitiam perveniret, dum tamen in citatione ea sint expressa, per quae possit quis instrui, super quibus in iudicio convenitur.

Ob dilapidationem etiam lite pendente sit sequestratio. h. d.

Planè e ab eo, qui postquam à sententia provocavit, possessionis fructus dissipat, etiam lite pendente sequestrari poterunt.

Litis pendencia non invalidat matrimonium contractum. h. d.

Sicetiam d si dum super matrimonio lis pendet, secundum quis matrimonio rite contraxerit, si primum non tenuisse declaratum fuerit, pendens liti obtentu secundum irritari non poterit. Ei tamen qui in contemptum contraxerit, competens poenitentia imponenda erit.

DE PROBATIONIBVS. TITVLVS XIV.

Quid sit probatio, & quibus modis fiat. h. d.

Probatio igitur est, idoneis argumentis & legitimis mediis facta demonstratio. Contingit autem quid probari variis modis: ut puta confessione partium, depositione testium, instrumentorum exhibitione, jurisjurandi religione, inspectione iudicis, notorietate rei, suspitione vehementi, fama, atque aliis adminiculis.

Quomodo nascatur probatio ex confessione, & quae sint positiones. h. d.

Partium confessione tunc constat probatio, cum reus positionibus respondendo, vel alias in iudicio de intentione confiteretur actoris. Sunt autem positiones, breves quaedam narrationes, facti seriem continentes, ad elicendam veritatem conceptae, super quibus quis perit ab adversario responderi, quas ad faciliorem & expeditionem litium propter partium confessiones, & probationum defectum usus longævus in causis admisit, & juris probavit auctoritas.

Recusans respondere positionibus habetur pro confessio. h. d.

Si f quis igitur positionibus sibi factis respondere requisitus recusaverit, vel, ne responderet, se per contumaciam subtraxerit, pro confessio habendus erit. Hoc tamen ita demum obtinet, si a iudice respondere iustus, illum absentem fieri contigerit: sed si antequam iudicetur, contumaciter abcesserit, tunc pro confessio minime reputabitur, sed contra eundem, tanquam contumacem, procedendum erit, prout juris ratio dicaverit.

a C. i. in prin. & §. i. eod. tit. in 6. b Cl. 2. eo. tit. c Ca. si. extr. de sequestr. poss. d C. cum in Apostolica. ext. de i. i. in 6. e Clem. si. de verb. sign. f C. de confess. in 6.

a C. si. sed. si. ext. ne lite non contest. b d. c. si. §. sunt & alii. in lit. non contest. c C. si. ext. eo. tit. d C. i. & seq. ex. eo. e C. si. ext. in 6. f C. si. si. eod. tit. in 6. g Ca. 2. §. procuratores. eod. tit. in 6. h C. pen. & fin. ext. eod. tit. i C. in fin. eod. tit. in 6. k C. 2. in prin. eod. tit. in 6.

UNIVERSITÄTS- BIBLIOTHEK PADERBORN